

รูปแบบการคิดของอัจฉริยะออทิสติก

AUTISTIC SAVANT AND COGNITIVE STYLE

นายแพทย์ทวีศักดิ์ ลีรัตนเรขา ... จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น

“อัจฉริยะออทิสติก” หรือ “ออทิสติกชาวองต์” (autistic savant) มีรูปแบบการคิด (cognitive style) ที่แตกต่างกันไปในแต่ละคน และมักแตกต่างไปจากการคิดของคนทั่วไปด้วย บางคนคิดเป็นภาพ บางคนคิดเป็นเสียง บางคนคิดเป็นตัวเลข และบางคนคิดเป็นคำพูด

รูปแบบการคิด แบ่งตามกระบวนการประมวลผลข้อมูลของสมอง ทั้งการแปลงรูป เก็บจำ และดึงกลับมาใช้งาน ซึ่งมักดึงกลับมาใช้งานในรูปแบบที่เก็บไว้ เช่น เก็บเป็นภาพก็จะดึงออกมาเป็นภาพ เก็บเป็นคำพูดก็จะดึงออกมาเป็นคำพูด แต่แต่ละคนมักมีแนวโน้มที่จะใช้รูปแบบการคิดในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งมากกว่าที่จะใช้หลายรูปแบบ

ดร. Temple Grandin ผู้ซึ่งเป็นอัจฉริยะออทิสติกด้วย ได้พยายามอธิบายรูปแบบการคิดของผู้ที่เป็นออทิสติก ในปี พ.ศ. 2538 แกรนด์นินเขียนหนังสือเรื่อง “การคิดเป็นภาพ” (thinking in pictures) เนื่องจากเธอคิดเป็นภาพ จึงทำให้เข้าใจผิดว่าออทิสติกทุกคนจะมีรูปแบบการคิด เหมือนเธอ ภายหลังจากที่เธอได้พบปะพูดคุยกับผู้คนมากขึ้น ทำให้เรียนรู้ว่าคนอื่นไม่ได้คิดเป็นภาพเหมือนเธอเสมอไป

ในปี พ.ศ. 2549 ดร. Temple Grandin ได้เขียนหนังสือฉบับปรับปรุง เกี่ยวกับรูปแบบการคิดของออทิสติก รวมถึงอัจฉริยะออทิสติก ที่มีความหลากหลาย โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มที่คิดเป็นภาพ (visual thinkers) กลุ่มที่คิดเป็นรูปแบบ (pattern thinkers) และกลุ่มที่คิดเป็นคำพูด (verbal thinkers) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) กลุ่มที่คิดเป็นภาพ (visual thinkers)

ผู้ที่มีรูปแบบการคิดในกลุ่มที่คิดเป็นภาพ จะคิดเป็นภาพเสมือนจริง (photo realistic visual thinkers) เป็นรูปภาพ รูปถ่าย ระบบการคิดจะคล้ายกับเว็บไซต์ค้นหาข้อมูล Google กำลังค้นหาภาพ ซึ่งจะมีภาพที่หลากหลายแสดงออกมาให้เห็นจากคำค้นหา

เมื่อคิดถึง “สุนัข” ก็จะมีภาพของสุนัขสายพันธุ์ต่าง ๆ ในอริยาบถต่าง ๆ อยู่ในหัว รู้ว่าสุนัขแต่ละตัวมีอะไรที่เหมือนกัน และมีความแตกต่างจากแมวอย่างไร จากนั้นก็จะค่อย ๆ สร้างภาพเฉพาะของสุนัขเป็นความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสุนัขขึ้นมา หรือที่เรียกว่า “การคิดแบบอุปนัย” (bottom up thinking)

ผู้ที่คิดเป็นภาพ มักเก่งในเรื่องการออกแบบ กราฟฟิคดีไซน์ ถ่ายรูป แต่มักมีปัญหาในด้านคณิตศาสตร์

2. กลุ่มที่คิดเป็นรูปแบบ (pattern thinkers)

ผู้ที่มีรูปแบบการคิดในกลุ่มที่คิดเป็นรูปแบบ จะคิดเป็นรูปแบบ แบบแผน มีตรรกะหรือการร้อยเรียงในการคิดที่ชัดเจน เช่น คิดเป็นเสียงดนตรี คิดเป็นตัวเลข หรือการคำนวณทางคณิตศาสตร์

เมื่อคิดถึง “สุนัข” เขาจะเริ่มคิดจากลักษณะทั่วไปที่เหมือนกันของสุนัข แล้วค่อยแตกย่อยเป็นลักษณะเฉพาะของสุนัขแต่ละสายพันธุ์ หรือที่เรียกว่า “การคิดแบบนिरนัย” (top down thinking)

ผู้ที่คิดเป็นรูปแบบ มักเก่งในเรื่องคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การเล่นเกมกรุก และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ แต่ก็มีปัญหาในการอ่าน

3. กลุ่มที่คิดเป็นคำพูด (verbal thinkers)

ผู้ที่มีรูปแบบการคิดในกลุ่มที่คิดเป็นคำพูด จะคิดลงลึกในความหมายของคำ และรายละเอียดของภาษา ตีความหมายของคำที่ได้อ่านหรือฟัง โดยไม่มีภาพหรือรูปแบบในหัว

ผู้ที่คิดเป็นคำพูด มักเก่งในเรื่องประวัติศาสตร์ อักษรศาสตร์ และนิติศาสตร์ แต่มักมีปัญหาในด้านการวาดรูป

เมื่อทราบว่าอัจฉริยะออทิสติกแต่ละคนมีรูปแบบการคิดแบบไหนแล้ว ก็จะสามารถหาวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถ และความบกพร่องที่มีได้ไม่ยาก และสามารถดึงศักยภาพที่มีอยู่มาใช้ได้อย่างเต็มที่

เอกสารอ้างอิง

Grandin T. (1995). **Thinking in pictures: and other reports from my life with autism**. New York: Doubleday.

Grandin T. (2010). **The world needs all kinds of minds**. [Online]. Available URL: https://www.ted.com/talks/temple_grandin_the_world_needs_all_kinds_of_minds/transcript

Treffert D. (2005). **The autistic savant**. [Online]. Available URL: <http://www.wisconsinmedicalsociety.org/savant/savantsyndrome.cfm>

บทความทั้งหมดยินดีให้นำไป เผยแพร่เพื่อความรู้ได้ โดยกรุณาอ้างอิงแหล่งที่มา

ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2565). **รูปแบบการคิดของอัจฉริยะออทิสติก**. [Online]. Available URL: happyhomeclinic.com/savant05-autisticsavant-style.html

(บทความต้นฉบับ มกราคม 2565)